

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nagybeeskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 207. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Erzsébet.

— A tizenötödik évforduló. —

— szept. 10.

Ma van tizenötödik évfordulója ana-
nak a szörnyűséges, gyászos napnak,
amikor váratlanul és szörnyűséges módon
elvesztettük a magyarok nagyasszonyát,
Erzsébet királynőt. Tizenötösör fakadtak
fő azóta az emlékezés sebei és ezek a
sebek még ma is olyan fájók és érzeke-
nyek, mint annak idején tizenöt eszten-
dővel ezelőtt.

Valami csodálatos megható és gyö-
nyörűséges szép frigy volt az, amelyet
a messzi idegenből ideszakadt király-
kisasszony és a magyar nemzet kötöttek
egymással. Idegenből, Bajorországból jött
ide hozzánk boldog nászra és a magyar
nemzetet a legszomorubb gyászban, árva
elhagyatottságban találta. Milyen varáz-
lat volt az, ami egymásfelé fordította
a hamvas fiatalú, gondtalan örömben
élő királyasszony és a fél lábbal már
sírban álló és félig el is hantolt magyar
nemzet szívé? A királyasszony vére
germán volt, a nyelve német, ugyanugy,
mint az osztrákoké. Hogyan lehet az,
hogy a szeretete mégis egész melegével
mifelénk fordult, hogy Bécshez és az
osztrákokhoz nem fűzte több és másféle
szál, mint a hideg kötelessége és a kimért
etikette, míg a vonzalma és a ragaszkö-
dása teljesen a miénk lett, előtte teljesen
idegen náció? A temperamentumoknak,
az életfölgőfóságoknak valamilyen titkos
és csodálatos hasonlósága volt ez? Azok-
nak a rejtélyes, titkos erőknél a játéka,
amelyek kiküthathatlan és ellenőrizhe-
tetlen módon támasztanak rokonszenve-
ket és ellenszenveket és amelyek szug-
gesztív erővel és elszakíthatatlan kötelé-
kekkel fűznek össze szíveket, akik tegnap

még egészen idegenek voltak egymásra
nézve?

Akárhogy történt, ez a hirtelen tá-
madt és mindvégig állandó maradt ro-
konszeny szerencsés és történelmi szerepet
játszott a magyar nemzet legújabb histó-
riájában. Erzsébet, akit az idegen nevé,
idegen nyelvű, idegen hagyományu Wit-
telsbach-esalád ajándékozott a magyar
trónnak, ezen a trónon nemtője és jóté-
kony tündére volt a magyar nemzetnek.
A legszomorubb és a legnehezebb napok-
ban ő derítette az első reménysugarat
az egünkre. Komoly és súlyos krízisekben
békített és közbenjárt, az ő gyöngéd és
finom ujjai pattantották föl azokat a zá-
rakat, amelyek előlünk elrekesztve tar-
tották a király szívet. Ő mutatta meg a
magyar királynak a magyar nemzetet,
nemes, rokonszenvet és szeretetet érdemlő
igazi formájában. Századok óta új és
szokatlan kép Habsburg szemek előtt,
amelyeket intrikus tanácsadók mindig
arra szoktattak, hogy gyűlöljék és gya-
nakodva nézzék mindazokat az alattvalói-
kat, akik a Lajthától nem nyugatra, ha-
nem keletre laktak. És Erzsébet nyitotta
meg a magyar nemzet szívet a dinasztia
irányában. A magyarok szívet századokon
keresztül nem tudta bevenni a gyana-
kodó és gyűlölködő Habsburgok erőszak-
kodása, terrorja és fegyveres ereje.
Ami nem sikerült a hadseregnek, az sike-
rült egy gyöngéd, finoman ösztönös asz-
szonyi léleknek: ezernyolcszázhatvanhét-
ben, amikor Szent István koronája a ki-
rály fejét érte, minden válaszfal leom-
lott, minden félreértés eloszlott, egy lé-
lek, egy test volt a nemzet királyával.

... És tizenöt évvel ezelőtt egy ör-
jögő főre elvágta életfonálát a magya-
rok védőasszonyának. Ma van tizenötödik
évfordulója ennek a szörnyűséges ese-
ménynek s ezen a szomorú évfordulón

Ötven év előtt. — A rettenetes év.

IV.

Volt egy tekintélyes, vagyonos, egy-
szersmind nagybérű polgártársunk. Több
ezer holdnyi földterületet tartott bérben.
E mellett pórei garmadaszámban voltak,
amelyek annyiba kerültek, hogy a gazda-
ságok kellő fölszerelésére nem tellett.
Emnek az urnak igái egymástól több mint
1-1 napi távolságra eső bérleti terüle-
teire egyre vándoroltak. Így aztán nem
csoda, ha az elerőtlenedett igavonó-áll-
toltól elégséges munka nem jutott. De
meg az akkor még általánosan elterjedt
feles munka is gyatrább volt a mosta-
nánál.

Ezen most említett bérű egyik ma-
jorjában volt talán 20-nál több mintegy
20 öl hosszú rém magas kazalba rakott
tarack kincs. Minden bizonynyal ilyen
hasznos következményű és jobb célra szol-
gáló gyomirtás egyhamar nem történt.
De a kárttevő állatokban is nem egy-
hamar mutatkozott olyan óriási meny-
nyiség, mint ezen „rettenetes év” nyarán
és őszén. Millió meg millió egér meg hős-
csög pusztított minden amugy is ter-
mést alig ígérő vetésben, különösen a
dohányültetvényekben, veteményesekben,
a dohánynak meg paprikának töveit úgy
lerágták, mintha csupa cukor volna. Ugy
mint a négy lábú duvadak megejtése és
beszállítására, hatóságilag megállapított
díjat szoktak adni most is, akkoriban
jutalom volt kitűzve, de már nem tudom
mennyi, ha száz drb hősögbört szállí-
tanak be.

Volt is a még akkor nagyobb számban
létezett szücs mesterek mindegyikénél sok
ezerre menő hősögbört kikészítés alatt.
Sok inséget, sok szegénységet láttunk,
éltünk át akkor, de nekem úgy tetszik,
hogy az emberiség minden rétege olyan
nagy igényekhez nem lévén szokva, meg
azért is, hogy a mostanival párhuzamba
sem állítható, sokkal kisebb drágaság
volt, valahogyan átusztuk ezen szomorú
évet, melynek nehezebb része azonban,
ami az inséget illeti, a tél beálltával
1864-nek első 3 hónapjára is átnyult.

A szegény szücsök közt gyűjtésük
szára történtek gyűjtések, műkedvelői
előadások, hangversenyek rendezettek,
inségkonyhák létesültek és mindezek
életbeléptetése körül a Nagybeeskereki
Kaszinótársaság volt kezdeményező és ve-
zető. Mihalovits Miksa volt akkor el-
nök, Mencer Mihály pénztáros, szerény
magam a magyar és német nyelvű mű-
kedvelői előadásokban itt-ott alrendező
is voltam. Főrendező Molnár János, kit
aranszájának hívtak és Kögl Hugó bará-
taim voltak, ez utóbbi a német előadá-
sokban mint sugó is közreműködött, nem
törődve a tiszta német szövegű könyv és
az ő, meg talán mindnyájunk által meg-
szokott Gross-Beeskereker Deutsch között
még ma is éktelenkedő különbséggel. In-
ségi konyhát kettőt a város tartott fenn,
egyét a Kaszinótársaság, amely a kert
üvegházában volt. Mindennap valamilyen
leves és kenyér lett osztva. Valahonnan
megszereztük az u. n. Rumford-leves re-
ceptjét. Ennek elkészítése sok csinnal-

lehetetlen megállani, hogy egy meleg,
rokonszenves és szerető pillantást ne ves-
sünk az ő nemes, mindnyájunk szívéhez
annyira közel álló alakja felé.

HIREK.

IDŐJÁRAS.

A nagybeeskereki meteorológiai állomás
időjárás jelentése.

Szeptember 10.

Barométer súlyed 753.4. Délután 1.38
órákor: Hőmérő 22.8 C°. Hőmérséklet:
maximum 9-ikén 22.9 C°, min. ma reggel
10.6 C°. Csapadék —. Felhőzet Ci—StS.
Szélirány és erősség SE4, Jólát a kö-
vetkező 24 órára: Enyhe, északon, nyugat-
on elvélve csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása
a déli leolvasást tünteti fel a helyi magas-
ságra való átszámítás nélkül: 0° C-ra redu-
kálva. Maximum és minimum este 8 óra 38
perctől másnap este 8 óra 38 percig; csapadék
reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38
percig; felhőzet Ci = fürtőfelhő, Cu = gomolyfelhő,
St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő,
Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = báránnyfelhő,
Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány:
N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet.
Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen
borult. Szél erősség: 0 = szélsécsend, 8 = nagy
vihar.

— Erzsébet királynő emléke. Ma van
az évfordulója a megboldogult Erzsébet
királyné halálának. Ez alkalomból a róm.
kath. plébánia-templomban reggel 8 óra-
kor gyászistentisztelet volt, amelyet Ma-
gyary Pál apátplébános mondott. A
hivatalos ünnep a megboldogult királyné
névünnepe, november 19-én lesz.

— Személyi hír. Grézlo János kir.
tanfelügyelő több heti szabadságáról
visszaérkezett Nagybeeskerekre és át-
vette a kir. tanfelügyelőség vezetését.

— Görög keleti szerb ünnep. A görög
keleti szerb vallásuk holnap ünneplik
Keresztelő Szent János fejvesztésének

binnal járt és sok mindenféle volt hozzá
szükséges, de igen jóízű volt, a legjobban
eső azonban azon érzés volt, hogy szücsök-
kódó embertársainkon segíthetünk.

Bálozás akkor nem volt, hanem a nem
tudom hány hétig tartott farsang minden
hétjében egyszer este 6-kor kezdődött és
éjjelre tervezett befejezéssel egyszerű
táncestély volt, mely a Krantzchen név
alatt a város legjobb körei és a közön-
ség széles rétegei által lett fölkeresve.

Mint kérelem volt feltételül kitűzve
a legegyszerűbb öltözködés.

A csekély belépődíj is szolgáltatott
némi fölösleget az inségesek részére. Uri
kötelesség volt a fiatalság részére, a táncra
jött hölgyeknek kellő megtáncoltatása.
Meg is feleltünk ennek nagy örömmel,
de aztán az éjjelkor beállott befejezés és
a t. c. családok távozása után jöttek a
hangos cécók, melyek reggelig eltartot-
tak. Ekkor többnyire gőzfürdőbe menés
következett, mialatt a muzikus cigányo-
kat a magunk költségére a kádfürdőbe
küldöttük.

Igy felfrissülve, általánosan megtett
tisztálkodás után ujult erő és kedvvel
még egyszer ellátogattunk a Kaszinó ét-
kezdőbe, ahol már várt reánk a korhely-
leves, amelynek a fogyasztók annál méltó-
többen feleltek meg, hogy nem egyszer
délutánig mondjuk felejtettük ott ma-
gunkat.

Mint már jeleztem, a parlagon ugar
számba menő szántóföldek megművelése
valamivel könnyebben ment, mint más
esztendőben, a nagy szükség után beál-
lott az 1864-ik év tavasza a megfelelő eső

az ünnepét, amely alkalomból mindkét szerb templomban 10 órai kezdettel ünnepi szentmise lesz.

— **Ülések a városnál.** A városházán ma délelőtt fél 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével tanácsülés, délután 3 órakor központi választmányi ülés volt, amelyeken folyóügyek kerültek elintézés alá.

— **Felülfizetés.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyulete 88. sz. fiókjának Nagybecskerekben szeptember 7-én 10 évi fennállása alkalmával rendezett ünnepélyén a következő felülfizetések történtek a különalapon javára: Mayer Rezső 11.60 K, Szabó Albert 5.— K, Regauer Mihály 3.20 K, Dugvik N. 3.20 K, Nagy Imre 3.20 K, Tóth József 3.— K, Kovács Sándor, Göschl Károly, Göschl Lajos, Zalán Tibor, Köves Pál, Lévy N., dr. Anna Ernő, Beck Manó, Schieber Gyula 1.60 K, Mayer Jenő 1.40 K, Csizsár József —.40 K. Összesen 45.40 K. A nemes adományokért halás köszönetet mond az elnökség.

— **M. kir. állami hajógépipari szakiskola Fiumében.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara köhírré teszi, hogy a f. év őszén Fiumében megnyíljon a m. kir. állami hajógépipari szakiskola. A szakiskola négy évfolyamos és célja, hogy a rendszeres elméleti és rajzoktatással gyakorlatilag és elméletileg képzett iparossegédeket neveljen. A tanulók felvétele a tizenkét éves életkor betöltéséhez, ennek a kornak megfelelő ép, kifejllett testalkathoz, előképzettség tekintetében pedig az elemi iskola hatodik, a polgári és középiskola második osztályának sikeres elvégzéséhez van kötve. A tanulók sem beiratási díjat, sem tandíjat nem fizetnek. Ellenben minden egyes tanuló minden egyes tanév elején az „Iparoktatási általános segélyalap” javára a beiratkozás alkalmával 10 koronát tartozik az igazgató-ságnál lefizetni. Ugyanekkor 6 korona fizetendő műhelyi és egyéb károk biztosítására. Felvétel iránti kérvények szeptember hó 15-ig az „Iparoktatási kir. Főigazgatósághoz” (Budapest, VIII., József-körút 2., III. em. 3.) nyújtandók be. A kamara a tanfolyamot az érdeklődőknek melegen ajánlja.

— **Harmadik osztály a gyorsvonaton.** Az október elsején életbelépő téli vasúti menetrend egyik nevezetes újítása, amely minket is közletről érdekel, az, hogy a budapest—orszovai gyorsvonaton a Máv. igazgatósága életbelépteti a harmadik kocsiosztályt, úgy, hogy Szegedtől vagy Nagyikindától a gyorsvonaton harmadik osztályon is utazhatunk.

és napsütéssel, biztató növéssel indult meg minden, lett is bő termés, helyreállott a szükségét szenvedett emberekben a bufelejtés és megelégedettség, de mert tökéletes boldogság nem lehet, 1864-ben meg különösen az aratás és eséplés és akkor még szerre divott nyomtatás ideje alatt annyira sok eső esett, hogy a szemes gabona mennyiségében is, de különösen a minőségében sok kár esett, ami tetemes pénzbeli károsodást jelentett, mert az árak amugy is nagyon esökkentek.

Volt még ehhez hasonló év jóval előbb 1846-ban. Amikor felette bő termés mellett olyan rém sok eső volt, hogy a bő termést majdnem egészen tönkretette. Így aztán 1846-ról 1847-re éhínség állott elő. Még jól emlékszem, hogy jó szüleim házával (ahol most az oppovai városnegyedben a diszes népiskolai épület áll) szemközti házban télen és a tavasz elején sok szegény ember részére osztogatott felejthetetlen édes atyám kenyeret.

Hogy kik élvezték, kik és hogyan találták meg, erről én kiolthatatlanul és mélyen viselt örök fájdó érzéssel hallgatók, de akik kivülem tudják és reá még emlékeznek is, azt is tudják, hogy embertársaim iránt érzett szeretetem és kötelességtudásom haladt a maga útján, Istenre bízva azt, hogy hogyan jutalmazzon és büntessen.

Igy is kell annak lenni, mert az emberek ítélőszéke gyarló és sokszor nem a főbünösök ellen irányul.

Menczer Lipót.

(Vége.)

— Nagybecskerek város egészsége.

A nagybecskereki városi orvosi hivatal ma készítette el Nagybecskerek városának augusztus havi egészségügyi jelentését, amely szerint az elmúlt hónapban 75 születéssel szemben 62 haláleset fordult elő, leszámítván a kórházban elhalt 4 idegent. Hét éven aluli korban elhalt 25, hét éven felül 31. Az egyes halálokok a következők: Vörhenyben elhalt 1, gümőkórban 5, veleszületett gyengeségben 4, agyvérzés vagy gutaütésben 3, szervi szivbajban 6, tüdőgyulladásban 3, méhrákban 2, egyéb természetes halálokok következtében pedig 34. Külső okok okozta haláleset az elmúlt hónapban 4 fordult elő, még pedig 2 vízbefulladás, 1 koponyacsonttörés és 1 önfelakasztás. Városunk egészségügyi viszonyai az elmúlt hónapban elég kedvezőek, minthogy a születések száma a halálozások számát 22-vel fölülmulja; az általános megbetegedések általában kedvező képet nyújtanak, a hevenyfertőző betegségek szórányosan és könnyű jelleggel fordultak elő, tüdővészben pedig csak 7 ember halt el. Trachomára 331 egyén vizsgáltatott meg, ezek közül trachomasnak 3 találtatott. Rendőrorvosilag 20 egyén lett megvizsgálva, 4 a kórházba utaltatott. Az országos betegapóiasi alap terhére 58 szegénysorsu beteg orvosoltatott. A József-kórház betegforgalma e hónap a következő volt: felvetetett 320, elbocsájtott 294, meghalt 3 helybeli, 9 idegen, összesen 12. A róm. kath. árvaházban 29 árva van ellátásban véve. A városi menedékházban 18 férfi, 19 nő, összesen 37 városi szegény gondoztatik. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 15 gőz- és 5 tornahullertőtlenítéssel egybekötött ház- és lakástisztítás végeztetett. Az élelmiszer- és elárusító üzletek műhelyei naponta ellenőriztettek, a talált rendellenességekről mindannyiszor hivatalos jelentést tételtek.

— **Nagy idők tanuja.** Nagyszentmiklósról írjak: Modorapári és surjáni Kótzó László ügyvéd 81 éves korában Nagyszentmiklóson meghalt. Az elhunyt édes apja, aki Surjánon földbirtokos volt, a politikai pályára nevelte fiát, azonban az 1848. évi szabadságharc megszakította tanulását és a fiatal Kótzó végigharcolta a szabadságharcot. Amikor lezajlottak a vésznapok, Kótzót besorozták egy olasz hadseregbe, ahol tíz évig szolgált. Kiszabadulása után Horváth Boldizsár unszolására folytatta megszakított tanulmányait és nemsokára kiküldte őt a megyei hatóság Nagyszentmiklósról esküdtnek a szolgabíró mellé. Midőn ezen intézményt megszüntették, ügyvédi irodát nyitott és tevékeny részt vett a nyilvános életben. Minden nemesnek, minden jónak és minden humanus dolognak szószólója volt. Neje szül. Olgvai Nagy Paula és nagyszámú rokonai gyászolják. Temetése vasárnap délután ment végbe nagy részvét mellett.

— **A Béga titka.** Tegnap délben a kincstári erdő előtt lévő fűzesekben egy eddig ismeretlen, urias külsejű nő levétven cipőjét és harisnyáját, a Béga-ba vetette magát s még mielőtt az arra járók segítségére siethettek volna, elmerült a vízben. A rendőrség tegnap egész nap s ma is kutat a holttest után, de azt eddig megtalálni nem lehetett s minthogy az öngyilkosnak eddig egy hozzátartozója sem jelentkezett, annak kilétét sem lehetett megállapítani.

— **Beleesett a cséplőgéphe.** Mint Nagyikindáról jelentik, a napokban Draxler Ferenc földbirtokos Medák nevű pusztáján a cséplőgépnél dolgozó 15 éves munkásgyerek, Kanász István, vigyázatlansága folytán lecsuszott a cséplődobba s mire a gépet meg lehetett állítani, a gyerek bal lába már teljesen össze volt roncólva. A szerencsétlenül járt fiatal munkást bevitték a kórházba, ahol a lábát amputálni kellett.

— **Lopás üléssel.** Mint Pancsováról jelentik, ott a napokban Hoff Konrad, Szattler János és Gyurics János az egyik kocsmában mulattak. Hoffnál meglehetősen summa pénz volt, amire Szattler fogva erősen fájt s azon mesterkedett, hogy azt Hofftól elcsenje. Hogy a pénzt megszerozze, ahhoz a fogáshoz nyult, hogy Hoffot nagy baráti szeretettel ölegette, miközben azután kihuzta Hoff zsebéből a pénztárcát. Később Hoff észrevette a lopást s az ölelkező tolvajt följelentette, akit a rendőrség letartóztatott.

— **Életunt aggastyán.** Mint Nagyszébetlakról jelenti tudósítónk, ott tegnap délben Schwarcz Miklós 77 éves földmives felakasztotta magát s mire észrevették már halott volt. Az öregember megunt az életét s azért lett öngyilkos.

— **Agyonsujtotta a villám.** Lugosról jelentik: Az elmúlt éjszaka borzasztó vihar dühöngött Ferencfalva környékén. Dakonon Illés ferencfalvi lakos több-magával a mezőn föltötte az éjszakát, minthogy a mezei munkát már a kora hajnalban kezdték meg. Kis rögtönzött viskókban háltak és az eső elől is oda menekültek. A villám beleütött Dakonon viskójába és a menekülni akaró földmivest agyonsujtotta.

— **Menekülés az életből.** Acs Péter hatvanöt éves végvári lakos régóta forgatta fejében az öngyilkosság szándékát. Elhagyatottsága és az a gondolat, hogy késő venségére nem akad senki, aki gondját viselné és élelmezné, annyira elkésertette, hogy vasárnap lakásán marólugot ivott. A szerencsétlen életuntat sulyos és életveszélyes belső sérüléseivel a kórházba szállították.

— **Betörés a rendőrkapitánynál.** Mint Temesvárról jelentik, ott a múlt vasárnap ismeretlen tettesek betörték Schimmer István erzsébetvárosi rendőrkapitány házába, ahonnan gyűrűket és egyéb ékszereket vittek el. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a betörők után.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5–7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtszéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyulete” nagybecskereki fiókjá minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3–5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Sport.

Lóverseny Nagybecskerekben.

— szept. 10.

A Torontálmegyei Agarász- és Lovas egyesület szeptember hó 28-ikán délután 2 órai kezdettel ló- és ügetőversenyt rendez Nagybecskerekben.

A verseny programja a következő:

I. Földmivesgazdák ügetőversenye.

Nyitva torontálmegyei földmivesgazdák részére. Táv. 3000 m. Győztesnek 5 drb arany, II.-nak 3 drb arany, III.-nak 2 drb arany. Nevezés az oszlopnál. Tét nincs.

II. Földmivesgazdák sikversenye.

Részvétel mint fent. Győztesnek 5 drb arany, II.-nak 3 drb arany, III.-nak 2 drb arany. Súlykiegyenlítés és nyereg nélkül lovagolandó. Tét nincs.

III. Kettős fogatok ügetőversenye.

Nyitva torontáliak részére. Urkocsisok által hajtva. Négykerékű kétüléses kocsin. Távolság 6000 m. Amerikai vagy orosz származású lovak, azaz melyeknek apja amerikai vagy orosz ügető 400 m., telivér amerikai vagy orosz ügető 650 m. térhátrányról indul. Saját tenyésztésű lovak minden esetben 400 m. tételnyeretnek. Az előny és hátrány felére redukálódik, ha a lovak közül csak az egyik részesítendő előnyben vagy hátrányban. I.-nek örgróf Pallavicini Arthur által adott tiszteletdíj, II.-nak tiszteletdíj. Tét 10 korona. Dupla téttel nevezés az oszlopnál.

IV. Négyes fogatok ügetőversenye.

Urkocsisok. Távolság 8000 m. Tiszteletdíj I. és II.-nak. Tiszteletdíj a bírálóbizottság által a sebességre való tekintet nélkül legkorrektebbnek talált fogat tulajdonosának, adja a Torontálmegyei Gazda-

sági Egyesület. — Tét 20 K. Dupla nevezési díj mellett nevezés az oszlopnál.

V. Egyes fogatok ügetőversenye.

Nyitva torontáliai részére. Urkocsi-sok által hajtva. Távolság 3000 m. Amerikai vagy orosz származású lovak, azaz, melyeknek apja amerikai vagy orosz ügető 300 m., telivér amerikai vagy orosz ügető 500 m. térhátrányról indul. Saját tenyésztésű lovak minden esetben 300 m. tételnyert nyernek. I.-nek Torontálmezei hölgyek dija, II.-nek tiszteletdíj. Tét 10 korona. Dupla tétellel nevezés az oszlopnál.

VI. Vadászverseny.

Nyit verseny. Távolság kb. 6000 m. master után 50 m. lovagolandó, 73 kiló teherrel. I.-nek gróf Csekomic Sándor egyleti elnök tiszteletdíja. II. és III.-nak tiszteletdíj. Emlék minden résztvevő lovasnak.

Nevezések Demkó István tb. m. főjegyző címére intézendők.

Nevezési zárlat szeptember 26 d. e. 12 óra.

TÁVIRATOK.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ EMLÉKEZETE.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Erzsébet királyné halálának mai évfordulója alkalmából a budavári Mátyás templomban d. e. 10 órakor gyászistentisztelet volt, amelyen résztvettek a hatóságok fejei.

A MINISZTERELNÖK GESZTEN.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Különböző híresztelésekkel szemben ma hivatalosan kijelentik, hogy Tisza István gróf miniszterelnök jelenleg Geszten tartózkodik.

AZ ELTÜNT PATRIARKA.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bad-Gasteinból táviratozzák, az eltűnt Bogdanovics patriarka kutatására ma reggel újabb expedíció ment ki a gasteini vízesésekhez s itt keresi a patriarka holttestét. A hofgasteini járásbíró addig Bad-Gasteinban tartózkodik, míg a patriarka holtteste meg nem kerül, vagy pedig a kutatás teljesen eredménytelenül végződik. Ma délig különben semmi eredménye nincs a kutatásnak.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlóczáról sürgönyzik, Joánovich kormánybiztos ma reggel odaérkezett, majd pedig délben Dályára ment, hogy a patriarka vagyonát zár alá vegye.

A KERESKEDELMI ÁLLAMTITKÁRSÁG.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy állítólag autentikus forrásból eredő jelentés szerint a kormány már döntött a kereskedelmi államtitkári állás dolgában s Bernády György marosvásárhelyi főispánt fogják államtitkárrá kinevezni.

BUKARESTI ÚJ KÖVETÜNK.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fürstenberg herceg bukaresti követünk legközelebb távozik állásából s utódja Ugron István belgrádi követ lesz.

A TÖRÖK—BOLGÁR BÉKETÁRGYALÁSOK.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a török—bolgár béketárgyalások állandóan folynak. Hivatalos jelentést a tárgyalások menetéről nem adnak ki, de a jelek szerint a tárgyalások kedvező stádiumban vannak.

KOLERA BUDAPESTEN.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főváros lakossága körében most nagy megdöbbenés keletkezett. A fővárosban ugyanis föllépett a kolera s már eddig is többen megbetegedtek. Így tegnap megbetegedett dr. Füzes-séry fővárosi ügyvéd, akit rögtön a Szent Gellért-kórházba szállítottak. Megbetegedett továbbá kolerában a Magdolnautcában egy cselédleány, aki Ujvidékről jött. A Wesselényi-utca 46. számú házában három diák betegedett meg kolerában, akik közül az egyik meg is halt. A fővárosi hatóságok a legmesszebbmenő óvintézkedéseket tették meg a járvány továbbterjedésének megállítására.

AZ ÉRTEKTŐZSDÉRŐL.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 828.50, Osztrák Hitel 630, Koronajáradék 81.35, Osztrák-Magyar Államvasut 706, Jelzáloghitelbank 427, Leszámitoló Bank 516, Hazai Bank 285, Magyar Bank 565, Kereskedelmi Bank 3740, Rimamurányi 707, Salgótarjáni 776, Magyar Általános Kőszénbánya —, Közúti Vasut 639, Villamos Vasut 364. Adria —.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)	
Buza (októberre)	11.06
Buza (1914. áprilisra)	11.72
Rozs (októberre)	8.22
Zab (októberre)	7.65
Tengeri (szeptemberre)	8.31
Tengeri (1914. májusra)	7.42

Nyiltér.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

Kinizsi-utca 8. sz. alatti egymeletes,

szép lakásokkal s a megfelelő mellékkeliségekkel,
évi 1766 korona házbérjövdelemmel levő

házat

kedvező feltételek mellett,
szabad kézből azonnal
eladom

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Piking Jakab, Martinuzzi-utca 1. sz.

A Váraljai-utca 835/3. sz. alatt,

az utca legforgalmasabb helyén, egy szép
4 szobából álló,
megfelelő mellékkeliségekkel együtt levő

lakás

amely különösen irodahelyiségnek alkalmas,
azonnal bérbeadó.

666—4.1

Bővebbet

Piking Jakab, Martinuzzi-utca 1. sz.

Több évi gyakorlattal rendelkező, kereskedelmi iskolai érettségít tett

fiatalember,

kinek naponta 2—3 óra szabad ideje van. nagyobb kereskedésben avagy vállalatnál

hajlandó könyvelni, illetve a könyvelés és az annak körébe való összes teendőket elvégezni.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

662—3.1

Torontálvármegye alispánja.

25329—913. szám.

652—3.2

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegyében az 1914-ik évben 65.000, azaz hatvanötezer ebvédjegyre lesz szükség.

Felhívom mindazon vállalkozókat, akik ezen szükséglet szállítását elnyerni óhajtják, hogy ebbeli zárt ajánlatukat **f. é. október hó 10-ének déli 12 óráig** nálam nyújtsák be. Az elkészített, távirati vagy utóajánlatokat és azokat, melyek a szabályoknak nem felelnek meg, figyelembe nem fogom venni.

Az ebvédjegyeknek hazai gyárakban, hazai anyagból, hazai munkások által kell készítenie. Az ezen hatóság előtt ismeretlen ajánlattevők kötelesek megbízhatóságukat és szállítóképességüket kereskedelmi és iparkamarai bizonyítvánnyal igazolni.

Az ajánlati összeg 5%-a készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a nagybecskereki kir. adóhivatalnál letendő és a letéti nyugta az ajánlatához csatolandó.

A zárt boríték kívül a következő feltűnő záradékkal látandó el:

„Ajánlat a 25329—913. alisp. szám alatt kiírt ebvédjegyek szállítására”.

Az ajánlatához ebvédjegyminta csatolandó. Az ebvédjegyeknek 1 1/10 mm. nikkelezett fénylémeznek kell lenni, amelynek felírása következő: „Torontálvármegye 1914.” és a folyószám 1—65.000-ig.

Az ebvédjegyek átfurva, vaskarikával látandók el és százanként erősen összefűzve, díjmentesen csomagolva Nagybecskerek vasúti állomásra díjmentesen szállítandók.

A szállítási határidő: 1914 január 20.

Az ajánlatok közti szabad választás jogát, esetleg új árlejtés kiírásának jogát fenntartom magamnak.

Az ajánlatnak egységárakban százanként és az egész szállítmányra egyesített összegben is kell történnie.

Az ajánlat mintáját érdeklődőknek kívánságra megküldöm.

Nagybecskerek, 1913. évi szeptember hó 5-én.

Jankó s. k., alispán.

1059—1913. végrh. szám.

657—1

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1913. évi Sp. I. 828/2. számú végzése következtében dr. Kardos Samu és dr. Julius Armin ügyvédek által képviselt Braun Mór és Jakab écskai lakosok javára 1120 kor. s jár. erejéig 1913. évi július hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2160 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, buza, juhok stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbíró-ság 1913. évi V. 462/1. számú végzése folytán 1120 korona tökéletesítés, ennek 1913. évi május hó 1. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 189 korona 14 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Bótoson adós lakásán leendő megtartására **1913. évi szeptember hó 18-ik napjának délelőtti 10 óra** határidővel kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi LXI. t. c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Perlaszon, 1913. évi szeptember hó 4. napján.

Szecsó Lajos kir. bir. végrehajtó.

Alsóittebe község előljárósága.
654—913. szám. 656—2.1

Árverési hirdetmény.

Alsóittebe község előljárósága közhírré teszi, hogy a **községi nagykorcsmát** 1914. évi január hó 1-től kezdődő 3 évre **1913. évi szeptember hó 20-ikán d. e. 10 órakor** nyilvános árverésen bérbe fogja adni.

Alsóittebe, 1913. évi szeptember hó 5-én.
D. Bodó Mátyás, jegyző. **Megyeri János,** bíró.

Nagyszentmiklósi járás főszolgabirójától.
5277—913. szám. 644—3.3

Pályázati hirdetmény.

Óbesenyő községben leköszönés folytán megüresedett **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetnek.

Ezen állás javadalmazása 1600 korona. Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket **f. évi szeptember hó 20-ig** hivatalomhoz nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak. Az állás azonnal elfoglalható.

A választást f. évi szeptember hó 23-án d. u. 1/3 órakor Óbesenyő községházán fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1913 szeptember 2-án.

Dr. Bozay Aladár, szolgabíró.

Melencze község előljáróságától.
271—913. szám. 639—3.3

Árlejtési hirdetmény.

Melencze község képviselőtestülete 75/913. kgy. sz. határozatával egy **tenyészbika-istálló felépítését** mondotta ki, mely határozat a reá vonatkozó tervezet és költségelőiránnyal együtt törvényhatóságilag utólag lesz jóváhagyásra előterjesztve.

Az említett munkálat biztosítása céljából folyó évi **szeptember hó 27. napján délelőtt 10 órára** Melencze községházán tartandó verseny tárgyalás hirdettetik.

Az előirányzott összeg 19 308 K. 87 fillér. Részletes feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Kelt Melenczén, 1913. szeptember hó 1-én.

Az előljáróság.

Eladó ház.

A Gimnázium-utca
498/16. számú ház

573—x.18

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Tolveth Oszkár
a „Népbank“ főkönyvelője.

1144. Bvk. 1913. sz.

661—1

Árverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. járásbíró 1910. évi Sp. II. 318/12. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1911. évi V. 1377. sz. végzése folytán Torontál-vármegye törvényhatósága javára 5169 korona 72 fillér tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1911. évi október hó 12. és augusztus hó 31. napján lefoglalt és 1270 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Felsőmúzslyán 3:3. hsz. a. d. e. II órakor és folytatólag 68. hsz., 88. hsz., 107. hsz. és 353. hsz. a. leendő megtartására határidőül **1913. évi szeptember hó 23. napjának délelőtt 11 óra** kigítetik, az 1911. évi V. 1377/3. sz. a. k. végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: sertések, tengeri, borjú, buza

Nagybecskereken, 1913. évi szeptember hó 3. napján.

Schmelz, kir. bir. végrehajtó.

Alsóittebe község előljárósága.
620—913. szám. 655—2.2

Árverési hirdetmény.

Alsóittebe község előljárósága közhírré teszi, hogy a községi határban gyakorlandó **vadászati jogot** 1914. évi január hó 1-től kezdődő 6 évre **1913. évi szeptember hó 20-ikán délelőtt 9 órakor** nyilvános árverésen bérbe fogja adni.

Alsóittebe, 1913. évi szeptember hó 5-én.

D. Bodó Mátyás, jegyző. **Megyeri János,** bíró.

Azonnali belépésre

irnok-végrehajtót

keresünk három havi időtartamra

654—2.2

Törzsudvarnok község
előljárósága.

3408—1913. tkvi sz.

649—1

Árverési hirdetmény.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Handler Lázár nagybecskereki ügyvéd által képviselt Torontál-megyei Takaré- és Hitelbank nagybecskereki cég végrehajtónak, Momirov Miksa botosi lakos végrehajtást szenvedett elleni 1400 kor. tőke, ennek 1913. évi február hó 25-től járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj, 8 kor. 90 fillér váltó-óvási és 116 korona 60 fillér per- és végrehajtási költség és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében, követelésének behajtása végett a pancsovai kir. törvényszéknek és a perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság területén a botosi 711. számú tkvi betétben felvett s Momirov Miksa nevével vezetett:

A. + 1. sorsz. 1169. hrsz. 705. ö. i. sz. ház, 821 □-ölnyi udvar a beltelekben 400 kor.; A. I. 1—2. sorsz. 1878 és 1879. hrsz. 453 és 322 □-ölnyi szántó a Sztári vinográdi i. bastine dűlőben 190 korona; A. + 2. sorsz. 3898. hrsz. 2 hold 115 □-öl szántó a Máli ugár és Szeliste III. Flur dűlőben 815 korona; A. + 3. sorsz. 4901 hrsz. 2 hold 808 □-ölnyi szántó a Kurkovača Velike nyive IV. Flur dűlőben 986 korona becsáron nyilvános árverés útján el fog adatni.

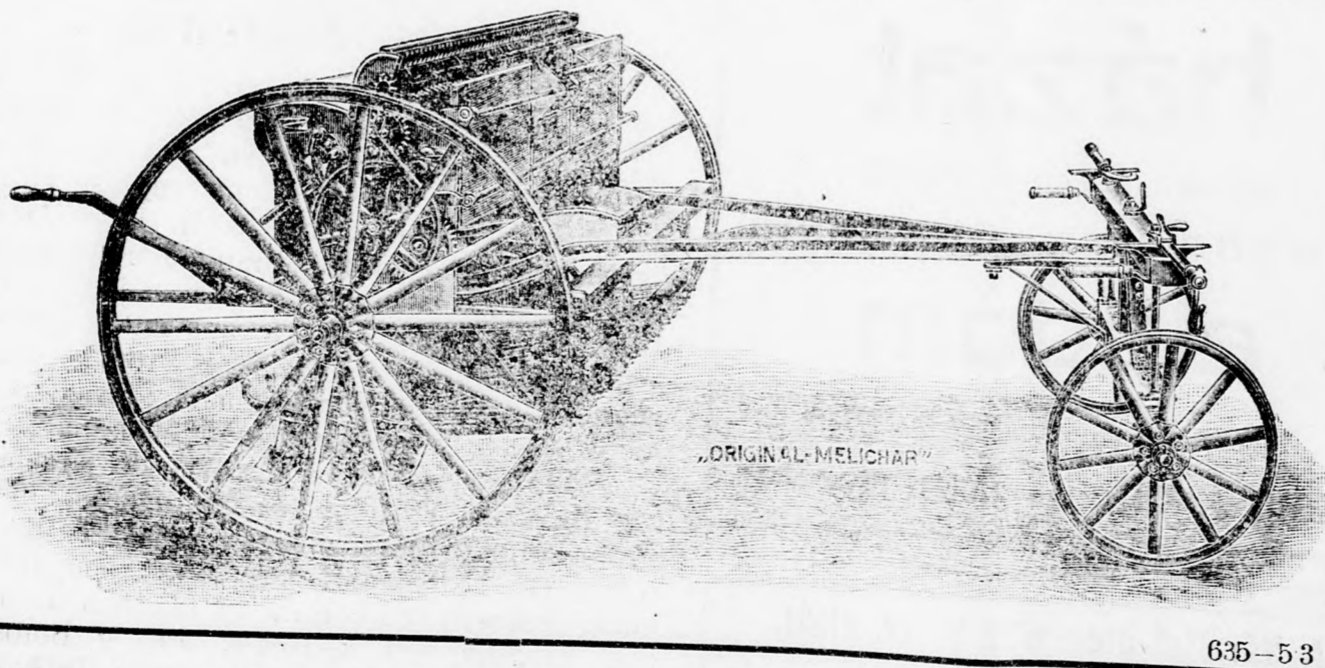
Határnapul **1913. évi október hó 6. napjának délelőtt 9 óra** kigítetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlanok ezen a határnapon a becsáron alul is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, melynek 20%-át venni szándékozik készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál, 1913. évi június hó 28-án.

Cziróni s. k., kir. járásbíró.

Csak eredeti „Melichar“ gyártmányu
„Imperator“ műtrágyaszóróval

Övökodjunk utánzatoktól!

egyesített sorbavető- és sorbátrágyázó vetőgépet szerezzen be.

Dicsérünk felesleges, mert a gazdák egyhangú elismerése és az eddig elhelyezett

65.000 darab

a legfényesebb bizonyíték.

Ne vegyen addig sorbátrágyázó gépet, míg gazdatársait meg nem kérdezi, avagy a „MELICHAR“ gyártmány szerkezetét és előnyeit meg nem ismeri. — „IMPERATOR“ géppel vetve 50%-nál több a műtrágya megtakarítás és a termelési eredmény is lényegesen nagyobb. Szerkezete egyszerű és teljesen megbízható.

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Kizárólagos kerületi képviselőlet és állandó raktár Torontálmegyében

Eckstein Vilmos cégnél, **Nagybecskerek.**